

1 בנובמבר 2023

- דחוף -

לכבוד

מר יריב לוי, שר המשפטים ויו"ר
ועדת השרים לענייני חקיקה
חברי ועדת השרים לענייני חקיקה
באמצעות המייל

שלום רב,

הנדון: הגנה על עובדים ושימור תעסוקה בעת מלחמה

1. **אנו פונים אליכם לקראת הדיון בועדת השרים לחקיקה הערב בשם עשרות ארגונים חברתיים (הפירוט המלא למטה) בבקשה לפעולתכם הדחופה על מנת להגן על ציבור העובדים הנפגעים בתקופת המלחמה הנוכחית, באמצעות הקלות בדרישות לדמי אבטלה וסיוע לעובדים שמאבדים את עבודתם בתקופת המלחמה הנוכחית.**
2. **אנו מברכים על החלטת הממשלה מהשבוע לפיצוי עסקים ולהקלות בתנאים לקבלת דמי אבטלה, נוכח הנזק הכבד שנגרם לעובדים ולמעסיקים, אשר אינם יכולים להפעיל את מקומות העבודה כרגיל מסיבות מגוונות או שהכנסותיהם ירדו באופן ניכר על רקע המצב הנוכחי. מדובר בארגונים עסקיים וחברתיים שנאלצו לסגור את דלתותיהם או לצמצם באופן ניכר היקף פעילותם בכל ענפי המשק, כולל פעילות בילוי ופנאי, חינוך, תעסוקה, בריאות הציבור, שירותים, מסחר, תעשייה ועוד. עסקים ועמותות אלו נמצאים תחת לחץ כבד לפטר או להוציא לחל"ת את עובדיהם, תוך סיכון משמעותי לפרנסתם ולרווחתם וחשש כבד שלא ישרדו להציע את שירותיהם החיוני, בעת סיום המלחמה.**
3. **עפ"י המתווה לפיצוי עסקים שהוצג בימים האחרונים על ידי משרד האוצר, המעסיקים יוכלו לקבל מענק עבור הוצאות שכר גם אם פיטרו עובדים או הוציאו אותם לחל"ת. התוצאה היא שמעסיקים רבים יוציאו עובדים לחל"ת באותו היקף שבו היו עושים זאת גם ללא המענק. על כן, אנו סבורים כי יש מקום לשקול חיזוק משמעותי של התמריצים לשימור עובדים בחבילת הסיוע. אולם גם אם יינתנו תמריצים כאלו, עדיין יהיו מעסיקים שלא יוכלו להמשיך להעסיק עובדים עקב הפגיעה הכלכלית, ועובדיהם "יפלו בין הכסאות". על כן, יש חשיבות רבה לנקיטת צעדים משלימים כמפורט להלן.**
4. **אנו מציעים לפעול בשני מסלולים: (א) דמי אבטלה מלאים לעובדים שכבר פוטרו או הוצאו לחל"ת - טוב שהחליטה הממשלה להביא לאישורכם הערב שורת הקלות בתנאים לקבלת דמי אבטלה. יחד עם זאת ישנן מספר קבוצות של עובדים פגיעים במיוחד שלא יפוצו לפי המתווה הקיים, בהם: עובדים מבוגרים, עובדים שעתיים, עובדים חדשים יחסית ועובדים שאין להם רצף תעסוקתי. ו-(ב) השלמת שכר למי שהמעסיקים נאלצו לצמצם את היקף העסקתם.**
5. **אנו סבורים כי מדינת ישראל צריכה לדאוג ולסייע כלכלית לכל מי שעבד ערב פרוץ המלחמה, כלומר עד ה-6.10.23, והכנסתו נפגעה בעקבות המלחמה. על מנת להבטיח זאת לאוכלוסיות הנ"ל, שנותרו מחוץ למתווה, יש לעגן בהחלטת ועדת השרים הערב את הצעדים הבאים:**
 - 5.1. **לתת מענק הסתגלות לעובדים מעל גיל 67, שהוצאו לחל"ת או פוטרו. כיום, קבוצה זו אינה זכאית כלל לדמי אבטלה, ורבים מהם מתקיימים רק בזכות הכנסתם מעבודה המשלימה את קצבת הזקנה הנמוכה שהם מקבלים. בתקופת הקורונה, הם קיבלו מענק של עד 4,000 ₪ (בהתאם להכנסתם מפנסיה) במקום דמי אבטלה, שהיה חיוני להשרדותם הכלכלית של עשרות אלפי אזרחי ותיקים.**

5.2. **להעניק דמי אבטלה לעובדים שעתיים שהיקף עבודתם הופחת בעקבות המלחמה.** כיום, עובדים שעתיים זכאים לדמי אבטלה רק אם המעסיק פיטר אותם או הוציא אותם לחל"ת. אולם במקרים רבים, המעסיק פשוט בוחר לצמצם את היקף המשמרות או השעות הנדרשות מהעובד השעתי. בכך הוא משמר גמישות מירבית מבחינתו, אך נגרמת פגיעה משמעותית בהכנסת העובדים. כדי לתת מענה לבעיה זו, אנו מציעים כי עובדים שעתיים יוכלו לקבל דמי אבטלה על ההפרש בין הכנסתם החודשית הממוצעת בששת החודשים שקדמו ל-7 אוקטובר, לבין הכנסתם אחרי ה-7 לאוקטובר.

5.3. **להשעות לגמרי את הדרישות לתקופת אכשרה** ולאפשר לעובדים שעבדו גם תקופה קצרה לקבל דמי אבטלה. לפי המתווה שמובא להצבעה היום, עובדים נדרשים לעבוד לפחות 6 חודשים מתוך 12 החודשים שקדמו לפיטוריהם/הוצאתם לחל"ת בכדי להיות זכאים לדמי אבטלה. השעיית דרישה זו תסייע הן לעובדים צעירים, והן לאלו אשר מצאו תעסוקה לאחרונה לאחר תקופת אבטלה ממושכת.

5.4. **לאפשר ל"מובטלים חוזרים" לקבל דמי אבטלה מלאים.** כיום, עובדים שקיבלו דמי אבטלה בארבע השנים האחרונות מסווגים כ"מובטלים חוזרים", ומקבלים רק 85% מדמי האבטלה שהיו זכאים להם. צעד זה רלבנטי במיוחד לעובדים שהיו בחל"ת בתקופת הקורונה, ועכשיו שוב הוצאו לחל"ת עקב המלחמה.

5.5. **להשעות את המגבלה על תקופת הזכאות לדמי אבטלה, עבור עובדים שקיבלו דמי אבטלה בשנה האחרונה.** כיום, עובדים שכבר ניצלו את זכאותם לדמי אבטלה במהלך 12 החודשים האחרונים, אינם זכאים לדמי אבטלה לאחר פיטוריהם/הוצאתם לחל"ת. גם צעד זה יגן על עובדים שסבלו בעבר מהעסקה בלתי סדירה ועל כן מיצו את זכאותם לדמי אבטלה.

6. לשם שימור משרותיהם של עובדים הנמצאים בסיכון לפיטורין, עקב הפגיעה בהיקף הפעילות של מעסיקיהם - אנו ממליצים על מתן סיוע למעסיקים המעוניינים לשמר את משרות עובדיהם באופן חלקי, במקום לפטרם או להוציאם לחל"ת. כדי להבטיח שהכנסתם של עובדים אלו לא תיפגע, במקביל לשימור יחסי עובד/מעביד, אנו ממליצים כי המדינה תשפה את המעסיקים בשיעור של 70% מההפרש בין עלות שכרם הקודם של העובדים לבין עלות שכרם המופחת. העובדים יקבלו שכר מלא עבור השעות בהן יעבדו בפועל, ולפחות 70% מהשכר עבור השעות שהופחתו להם (האחוז הספציפי ייקבע בהסכמה בין המעסיקים, ארגוני העובדים, והמדינה).

7. אנו מציעים להחיל צעדים אלו על עובדים שפוטרו או הוצאו לחל"ת מאז פרוץ המלחמה, קרי מאז 7 אוקטובר 2023.

8. **נודה לפעולותיכם ולהכנסת הצעדים הנ"ל להחלטת ועדת השרים הערב.**

בתודה מראש,

יקותיאל משי

מנהל קידום מדיניות – עמותת 121

טלי ניר

מנכ"לית עמותת 121

העתקים:

מר שלומי הייזלר, מנכ"ל משרד האוצר
מר ישראל אוזן, מנכ"ל משרד העבודה
גב' ירונה שלום, מ"מ מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
מר אוריאל כזום, סמנכ"ל קצבאות, ביטוח לאומי

